

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

ĐỖ THỊ VĂN

TĂNG CƯỜNG QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM XÃ HỘI
TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: QUẢN TRỊ KINH DOANH

THÁI NGUYÊN - 2014

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

ĐỖ THỊ VĂN

**TĂNG CƯỜNG QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM XÃ HỘI
TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC**

Chuyên ngành: Quản trị kinh doanh

Mã số: 60.34.01.02

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: GS.TS. Cù Chí Lợi

THÁI NGUYÊN - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn “*Tăng cường quản lý thu Bảo hiểm xã hội trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc*” là kết quả của quá trình học tập, nghiên cứu khoa học độc lập, nghiêm túc của bản thân tôi. Luận văn này chưa từng được công bố trên bất kể phương tiện truyền thông nào.

Các số liệu trong luận văn có nguồn gốc rõ ràng, đáng tin cậy và được xử lý khách quan, trung thực. Trong quá trình nghiên cứu tôi có tham khảo một số tài liệu đã được liệt kê ở phần sau.

Các giải pháp nêu trong luận văn được rút ra từ những cơ sở lý luận và quá trình nghiên cứu thực tiễn.

Tôi xin hoàn toàn chịu trách nhiệm về lời cam đoan của mình.

Thái Nguyên, tháng .... năm 2014

Tác giả luận văn

Đỗ Thị Văn

LỜI CẢM ƠN

Lời đầu tiên tôi xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo đã giảng dạy tôi trong toàn khóa học, cung cấp những kiến thức cần thiết, cơ sở lý luận khoa học để tôi có thể hoàn thành bài luận văn này.

Thứ hai, tôi xin gửi lời cảm ơn sâu sắc tới **GS.TS. Cù Chí Lợi** đã tận tình giúp đỡ tôi trong suốt quá trình viết và hoàn thành luận văn này, từ xây dựng đề cương đến hoàn thiện bài luận văn.

Thứ ba, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn tới các thầy cô giáo trong Hội đồng khoa học trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh Thái Nguyên, Khoa Đào tạo Sau đại học, Trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh Thái Nguyên đã tạo điều kiện và giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Thứ tư, tôi gửi lời cảm ơn tới Ban Giám đốc, các đồng nghiệp trong cơ quan Bảo hiểm xã hội tỉnh Vĩnh Phúc đã tạo điều kiện cho tôi được đi học và giúp đỡ tôi rất nhiều về số liệu trong quá trình hoàn thành bài luận văn.

Cuối cùng tôi xin gửi lời cảm ơn sâu sắc tới những người thân trong gia đình, bạn bè, những người đã luôn động viên, khích lệ tôi trong suốt quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng .... năm 2014

Tác giả luận văn

Đỗ Thị Văn

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC BẢNG	viii
DANH MỤC SƠ ĐỒ	x
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Những đóng góp mới của luận văn	3
5. Kết cấu của luận văn	4
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ BẢO HIỂM XÃ HỘI VÀ THU BẢO HIỂM XÃ HỘI	5
1.1. Một số vấn đề lý luận chung về Bảo hiểm xã hội.....	5
1.1.1. Tính tất yếu khách quan của BHXH	5
1.1.2. Khái niệm về BHXH.....	8
1.1.3. Bản chất BHXH	9
1.1.4. Đối tượng BHXH.....	11
1.1.5. Chức năng của BHXH	12
1.2. Những vấn đề chung về quản lý thu BHXH	14
1.2.1. Vai trò của công tác thu BHXH trong việc tạo lập quỹ BHXH ..	14
1.2.2. Vai trò của công tác thu trong việc tạo lập mối quan hệ giữa các bên trong BHXH	15
1.2.3. Công tác thu trong việc tạo đảm bảo công bằng trong BHXH	16
1.3. Cơ sở pháp lý, các quy định của Nhà nước Việt Nam về thu BHXH	16

1.3.1. Những quy phạm pháp luật chủ yếu điều chỉnh công tác quản lý thu BHXH ở Việt Nam	17
1.3.2. Quy định về công tác quản lý thu BHXH của BHXH Việt Nam	18
1.4. Nội dung công tác quản lý thu –nộp bảo hiểm xã hội	20
1.4.1. Quản lý đối tượng tham gia BHXH	21
1.4.2. Quản lý mức thu BHXH	23
1.4.3. Tổ chức thu BHXH	25
1.5. Nhân tố ảnh hưởng tới quản lý thu BHXH	27
1.5.1. Tốc độ tăng trưởng kinh tế và thu nhập bình quân đầu người.....	27
1.5.2. Chính sách tiền lương	27
1.5.3. Tuổi nghỉ hưu.....	28
1.5.4. Chính sách lao động và việc làm	28
1.5.5. Nhận thức, ý thức, tâm lý, thói quen của người lao động và người sử dụng lao động; sự quan tâm lãnh đạo của cấp ủy Đảng và chính quyền.....	30
1.5.6. Mức độ chi trả các chế độ	30
1.5.7. Chế tài xử phạt vi phạm về BHXH.....	31
1.6. Kinh nghiệm về thu - chi và quản lý quỹ BHXH của các nước trên thế giới	32
1.6.1. Kinh nghiệm thu - chi và quản lý quỹ BHXH của Philippin.....	32
1.6.2. Kinh nghiệm về thu - chi và quản lý quỹ BHXH của CHLB Đức.....	33
1.6.3. Kinh nghiệm của Bảo hiểm xã hội tỉnh Bình Dương	34
1.6.4. Kinh nghiệm của Bảo hiểm xã hội tỉnh Bắc Ninh	35
Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	37
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	37
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	37
2.2.1. Phương pháp thu thập tài liệu	37
2.2.2. Phương pháp phân tích.....	38

2.3. Các tiêu chí đánh giá việc quản lý thu BHXH.....	39
Chương 3. THỰC TRẠNG TĂNG CƯỜNG QUẢN LÝ THU BẢO HIỂM XÃ HỘI TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC.....	41
3.1. Giới thiệu chung về Bảo hiểm xã hội Việt Nam và Bảo hiểm xã hội tỉnh Vĩnh Phúc.....	41
3.1.1. Bảo hiểm xã hội Việt Nam.....	41
3.1.2. Bảo hiểm xã hội tỉnh Vĩnh Phúc	45
3.2. Thực trạng công tác quản lý thu BHXH ở tỉnh Vĩnh Phúc.....	53
3.2.1. Đối tượng tham gia BHXH	53
3.2.2. Phương thức đóng và mức đóng BHXH.....	59
3.2.3. Quản lý công tác thu BHXH.....	60
3.2.4. Công tác quản lý thu - nộp BHXH	66
3.2.5. Quản lý truy thu nợ đọng BHXH.....	67
3.2.6. Công tác kiểm tra, kiểm soát việc thực hiện thu, nộp BHXH	70
3.2.7. Quản lý tài liệu.....	71
3.3. Phân tích những nhân tố ảnh hưởng đến quản lý thu bảo hiểm xã hội	72
3.3.1. Nhận thức, ý thức, tâm lý, thói quen của người lao động và người sử dụng lao động.....	72
3.3.2. Tốc độ tăng kinh tế và thu nhập bình quân đầu người	73
3.3.4. Công tác thanh tra, kiểm tra của các cấp chính quyền	76
3.4. Đánh giá việc tăng cường quản lý thu BHXH trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc	77
3.4.1. Những mặt đã đạt được.....	77
3.4.2. Những mặt còn tồn tại.....	79
3.4.3. Nguyên nhân và bài học kinh nghiệm	80
Chương 4. GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG QUẢN LÝ THU BHXH TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC TRONG THỜI GIAN TỚI	84

4.1. Quan điểm, phương hướng phát triển hoạt động BHXH Việt Nam đến năm 2020	84
4.1.1. Quan điểm về hoàn thiện và phát triển hoạt động Bảo hiểm xã hội ở Việt Nam đến năm 2020	84
4.1.2. Phương hướng phát triển hoạt động Bảo hiểm xã hội ở Việt Nam đến năm 2020	86
4.2. Một số biện pháp để tăng cường quản lý thu BHXH trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc	88
4.2.1 Một số nguyên tắc trong việc tăng cường quản lý thu bảo hiểm xã hội	88
4.2.2. Nhóm các giải pháp tổ chức thu bảo hiểm xã hội.....	89
4.2.3. Nhóm các giải pháp cho cơ quan BHXH.....	95
4.3. Một số kiến nghị để tăng cường công tác quản lý thu BHXH trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc.....	103
4.3.1. Kiến nghị với Nhà nước.....	103
4.3.2. Kiến nghị với cấp uỷ, chính quyền địa phương.....	104
KẾT LUẬN	107
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	110

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

BHTN	: Bảo hiểm thất nghiệp
BHXH	: Bảo hiểm xã hội
BHXHBB	: Bảo hiểm xã hội bắt buộc
BHXHTN	: Bảo hiểm xã hội tự nguyện
BHYT	: Bảo hiểm y tế
BTC	: Bộ tài chính
BYT	: Bộ Y Tế
DNNN	: Doanh nghiệp Nhà nước
DNNQD	: Doanh nghiệp ngoài quốc doanh
NLĐ	: Người lao động
TN&QLHS	: Tiếp nhận và quản lý hồ sơ
UBND	: Ủy ban nhân dân

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1: Số lao động tham gia BHXHBB trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc giai đoạn 2011 - 2013	53
Bảng 3.2: Tỷ trọng người lao động tham gia BHXHBB trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc giai đoạn 2011 - 2013	55
Bảng 3.3: Số đơn vị sử dụng lao động tham gia BHXHBB trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc giai đoạn 2011 - 2013	56
Bảng 3.4: Tỷ trọng đơn vị tham gia BHXHBB trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc giai đoạn 2011 - 2013	58
Bảng 3.5: Mức đóng BHXH hàng tháng của NLĐ và NSDLĐ ở tỉnh Vĩnh Phúc giai đoạn 2011- 2013	59
Bảng 3.6: Mức đóng BHXH hàng tháng của NLĐ và NSDLĐ ở tỉnh Vĩnh Phúc giai đoạn 2011- 2013	60
Bảng 3.7: Tình hình thu BHXH bắt buộc khối HCNN, tại BHXH tỉnh Vĩnh Phúc (2011-2013).....	61
Bảng 3.8: Tình hình thu BHXH bắt buộc khối DNNN tại BHXH tỉnh Vĩnh Phúc (2011-2013).....	62
Bảng 3.9: Tình hình thu BHXH bắt buộc khối DNNQD tại BHXH tỉnh Vĩnh Phúc (2011-2013).....	63
Bảng 3.10: Tình hình thu BHXH bắt buộc khối hợp tác xã tại BHXH tỉnh Vĩnh Phúc (2011-2013).....	64
Bảng 3.11: Tình hình thu BHXH bắt buộc khối Hộ kinh doanh cá thể tại BHXH tỉnh Vĩnh Phúc (2011-2013).....	65
Bảng 3.12: Tình hình nợ đọng BHXH tỉnh Vĩnh Phúc (2011-2013).....	68
Bảng 3.13: Báo cáo công tác quản lý BHXH tỉnh Vĩnh Phúc (2011-2013)...	72
Bảng 3.14. Bảng tổng hợp mức độ hiểu biết của chủ sử dụng lao động về pháp luật BHXH đối với 100 DN điều tra.....	73